

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน

เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

แก่ครู ทหาร ตำรวจ และสมาชิกราษฎรอาสารักษามุขบ้าน (อรบ.)

ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้รับโอนจากกรมราชองครักษ์

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๔/๑๑๑๔๖ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงมหาดไทยได้รับข้อหารือจากอธิบดีกรมการปกครองในฐานะนายทะเบียนอาวุธปืนท้องที่กรุงเทพมหานครว่า กรมราชองครักษ์ขอความอนุเคราะห์กระทรวงมหาดไทยอำนวยความสะดวกในการขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนให้กับครู ทหาร ตำรวจ และสมาชิกราษฎรอาสารักษามุขบ้าน (อรบ.) เนื่องจากเหตุการณ์ไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประชาชนผู้บริสุทธิ์และครูถูกฆ่าโดยไม่มีอาวุธที่จะต่อสู้ กรมราชองครักษ์จึงได้หาเงินบริจาคสั่งซื้ออาวุธปืนพกสั้นกึ่งอัตโนมัติ ขนาด ๙ มม. ยี่ห้อ STEYR PISTOL รุ่น M-A1 จำนวน ๗๐๐ กระบอก เพื่อให้ครูและเจ้าหน้าที่เย็มใช้ป้องกันตัว และอาวุธปืนยาวลูกซองกึ่งอัตโนมัติ ยี่ห้อ BAIKAL รุ่น MP 153 จำนวน ๔,๐๐๐ กระบอก เพื่อให้ อรบ. เย็มไว้ป้องกันตนเองและหมู่บ้าน โดยกรมราชองครักษ์จะควบคุมด้วยการตรวจสอบประวัติผู้เย็ม ยิงปืนทดสอบเก็บประวัติอาวุธปืน ฝึกอบรมการใช้อาวุธปืน จัดทำใบเย็มอาวุธปืน ซึ่งจะมีการเรียกผู้เย็มและอาวุธปืนมาตรวจสอบเพื่อต่ออายุใบเย็ม ปีละหนึ่งครั้ง รวมทั้งให้เจ้าหน้าที่ ทหาร และตำรวจในพื้นที่รับรู้การขึ้นทะเบียนและกำกับดูแลการใช้ปืน

ต่อมา กรมราชองครักษ์พิจารณาเห็นว่า การให้เย็มอาวุธปืนอาจมีปัญหาในอนาคต จึงมีความประสงค์จะโอนอาวุธปืนทั้งสองรายการดังกล่าวให้กับผู้เย็ม และให้มีการอนุญาตให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ จึงขอหารือไปยังกรมบัญชีกลางเพื่อขอยกเว้นหรือผ่อนผันไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งต่อมากรมบัญชีกลางได้แจ้งให้กรมราชองครักษ์ทราบว่า คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ (กวพ.) ได้อนุมัติยกเว้นให้กรมราชองครักษ์ไม่ต้องปฏิบัติตามข้อ ๑๕๗ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ โดยให้กรมราชองครักษ์สามารถดำเนินการโอนอาวุธปืนทั้งสองรายการ จำนวน ๔,๗๐๐ กระบอก แก่บุคคลที่ได้รับการพิจารณาและให้เย็มใช้อาวุธปืนอยู่แล้วได้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย แต่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกำหนดให้กระทำได้

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า อาวุธปืนของกรมราชองครักษ์ จำนวน ๔,๗๐๐ กระบอก ที่จะโอนให้แก่ ครู ทหาร ตำรวจ และ อรบ. ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นอาวุธปืนของราชการทหารซึ่งได้รับการยกเว้นไม่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ตามมาตรา ๕ (๑) (ก) แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ นายทะเบียนท้องที่จึงไม่สามารถออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ แต่กรมราชองครักษ์ประสงค์จะให้นายทะเบียนท้องที่ออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนแก่ ครู ทหาร ตำรวจ และ อรบ. ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กระทรวงมหาดไทยเห็นว่า อาวุธปืนที่ไม่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ จะดำเนินการให้อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดไว้ จึงขอหารือข้อกฎหมายและแนวทางปฏิบัติ ในกรณีดังกล่าวต่อคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงมหาดไทย โดยรับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) และผู้แทนกระทรวงกลาโหม (กรมราชองครักษ์) แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ดังนี้

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) ชี้แจงว่า กรณีตามข้อหารือกรมราชองครักษ์ได้นำเข้าอาวุธปืน จำนวน ๔,๗๐๐ กระบอก เพื่อให้ครู ทหาร ตำรวจ และ อรบ. ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใช้ป้องกันตัว เป็นอาวุธปืนของราชการทหารตามมาตรา ๕ (๑)^{*} ซึ่งได้รับการยกเว้นไม่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ การที่กรมราชองครักษ์ประสงค์จะโอนอาวุธปืนดังกล่าวให้แก่ครู ทหาร ตำรวจ และ อรบ. และให้กรมการปกครองพิจารณาออก

* มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่มาตรา ๘ ทวิ มิให้ใช้บังคับแก่

(๑) อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ของ

(ก) ราชการทหารและตำรวจที่มีหรือใช้ในราชการ

(ข) หน่วยราชการที่มีหรือใช้เพื่อป้องกันประเทศหรือรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

(ค) หน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่มีและใช้ในการป้องกันและรักษาทรัพย์สินอันสำคัญของรัฐ

(ง) ราชการทหารและตำรวจตาม (ก) หรือหน่วยราชการตาม (ข) ที่มอบให้ประชาชนมีและใช้เพื่อช่วยเหลือราชการของทหารและตำรวจ หรือของหน่วยราชการ แล้วแต่กรณี

(๒) อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนประจำเรือเดินทะเล รถไฟ และอากาศยานตามปกติ ซึ่งได้แสดงและให้พนักงานศุลกากรตรวจตามกฎหมายแล้ว

(๓) ดอกไม้เพลิงสัญญาณประจำเรือเดินทะเล อากาศยาน และสนามบินตามปกติ

หน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามวรรคหนึ่ง (๑) (ข) หรือ (ค) รวมทั้งชนิด ขนาด และการกำหนดจำนวน ตลอดจนการมีและใช้ การเก็บรักษา การพาดิตตัว การซ่อมแซมหรือเปลี่ยนลักษณะ และการอย่างอื่นที่จำเป็นเพื่อการรักษาความปลอดภัย อันเกี่ยวกับ อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ที่ให้หน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจดังกล่าวมีและใช้หรือมอบให้ประชาชนมีและใช้เพื่อช่วยเหลือราชการนั้น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนดังกล่าวด้วยนั้น กรมการปกครองไม่สามารถดำเนินการให้ได้ เนื่องจากการนำเข้าซึ่งอาวุธปืนมิได้ขอรับใบอนุญาตให้นำเข้าจากนายทะเบียนท้องที่ตามมาตรา ๗^๒ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ทำให้การนำเข้าดังกล่าวมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ จึงไม่สามารถออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนในกรณีนี้ได้ ทั้งนี้ ตามแนวทางปฏิบัติของคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๐๘/๒๕๓๕ เรื่อง จำกัดการออกใบอนุญาตให้บุคคลสั่งหรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนบางชนิด ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๓๖๒๗ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๓๗ เรื่อง ทหารเรือแนวทางปฏิบัติการออกใบอนุญาตให้ซื้ออาวุธปืน สำหรับกรณีที่กระทรวงมหาดไทยได้เคยมีหนังสือที่ มท ๐๓๑๓/ว ๑๒๖ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๒๖ เรื่อง การออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนที่ซื้อจากหน่วยงานของราชการ เพื่อให้การปฏิบัติกรณีข้าราชการทหารหรือเจ้าหน้าที่อื่นจะขอซื้ออาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนจากหน่วยงานของราชการได้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเป็นแนวเดียวกันนั้น ปัจจุบันแนวทางปฏิบัติดังกล่าวได้ถูกเปลี่ยนแปลงแล้วตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย และหนังสือกระทรวงมหาดไทยข้างต้น และหากมีการออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนส่วนบุคคลให้แก่อาวุธปืนที่นำเข้าตามมาตรา ๕ ได้ หน่วยงานราชการอาจนำเข้าอาวุธปืนและโอนให้กับประชาชนทำให้มีปัญหาการควบคุมการมีและใช้อาวุธปืนได้

ผู้แทนกระทรวงกลาโหม (กรมราชองครักษ์) ชี้แจงว่า กรมราชองครักษ์ได้เคยประสานงานกับกรมการปกครองเพื่อขออนุญาตนำเข้าอาวุธปืนดังกล่าวตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ แต่ด้วยสถานการณ์ที่รุนแรงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรมราชองครักษ์จึงต้องดำเนินการสั่งซื้ออาวุธปืนและนำเข้ามาจากภายนอกราชอาณาจักรเพื่อใช้ในราชการทหารและมอบให้ครู ทหาร ตำรวจ และ อรบ. ยืมใช้เพื่อป้องกันตัวก่อน โดยมีการควบคุมการเบิกจ่าย และได้ทำเครื่องหมายพร้อมเลขทะเบียนอาวุธปืนของกรมราชองครักษ์ประจำอาวุธปืนนั้น ซึ่งอาจเกิดปัญหาในกรณีอาวุธปืนนั้นถูกฝ่ายตรงข้ามยึดไประหว่างปฏิบัติหน้าที่และนำไปใช้โฆษณาชวนเชื่อในทางเสื่อมเสียแก่ทางราชการ จึงประสงค์จะโอนอาวุธปืนให้ครู ทหาร ตำรวจ และ อรบ. และให้ได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงมหาดไทยประกอบกับข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นแล้ว มีประเด็นต้องพิจารณาว่า นายทะเบียนท้องที่ที่มีอำนาจตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๕๔๐ ในการออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน จำนวน ๔,๗๐๐ กระบอก ให้แก่ ครู ทหาร ตำรวจ และ อรบ. ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้รับการโอนอาวุธปืนนั้นเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายจากกรมราชองครักษ์ หรือไม่ ในประเด็นนี้เห็นว่า แม้ว่าการที่กรมราชองครักษ์ได้นำเข้าอาวุธปืนตามข้อหารือมาใช้ในราชการ ซึ่งอาวุธปืนดังกล่าวไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ตามบทบัญญัติมาตรา ๕^๓ แห่ง

^๒มาตรา ๗ ห้ามมิให้ผู้ใดทำ ซื้อ มี ใช้ สั่ง หรือนำเข้า ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

พระราชบัญญัตินี้ก็ตาม แต่เมื่อกรมราชวงศ์ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ (กพ.) ยกเว้นให้ไม่ต้องปฏิบัติตามข้อ ๑๕๗ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยให้กรมราชวงศ์สามารถดำเนินการโอนอาวุธปืนทั้งสองรายการ จำนวน ๔,๗๐๐ กระบอก ให้แก่บุคคลที่ได้รับการพิจารณาและให้ยืมใช้อาวุธปืนอยู่แล้วได้เป็นกรณีพิเศษ เฉพาะราย ฉะนั้น เมื่อกรมราชวงศ์ได้โอนอาวุธปืนให้แก่ครู ทหาร ตำรวจ และ อรบ. เพื่อใช้ป้องกันตนเองและหมู่บ้านแล้ว อาวุธปืนเหล่านั้นก็จะตกเป็นของผู้รับโอนและไม่เป็นอาวุธปืนของทางราชการอีกต่อไป โดยต้องถือว่าอาวุธปืนนั้นเป็นอาวุธปืนส่วนบุคคลอันนายทะเบียนท้องที่ สามารถจะนำทบทวนได้ว่าด้วยอาวุธปืนส่วนบุคคล ในหมวด ๑ ส่วนที่ ๑ ของพระราชบัญญัติ อาวุธปืนฯ มาใช้บังคับกับอาวุธปืนนั้นได้ นายทะเบียนท้องที่จึงอาจพิจารณาออกใบอนุญาตให้มี และใช้อาวุธปืนให้แก่ผู้รับโอนอาวุธปืนดังกล่าวตามมาตรา ๗^๔ มาตรา ๙^๕ และมาตรา ๑๓^๖ ได้ ทำนองเดียวกับที่เคยมีแนวทางปฏิบัติอยู่แล้วตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๓/ว

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๕ มาตรา ๙ ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน ให้ออกให้แก่บุคคล สำหรับใช้ในการป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน หรือในการกีฬาหรือยิงสัตว์

ใบอนุญาตนั้นให้ออกสำหรับอาวุธปืนแต่ละกระบอก

^๖ มาตรา ๑๓ ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตตามความในหมวดนี้แก่

(๑) บุคคลซึ่งต้องโทษจำคุกสำหรับความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา ดังต่อไปนี้

(ก) มาตรา ๙๗ ถึงมาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๒๐ มาตรา ๑๗๗ ถึงมาตรา ๑๘๓ มาตรา ๒๔๙ มาตรา ๒๕๐ หรือมาตรา ๒๙๓ ถึงมาตรา ๓๐๓

(ข) มาตรา ๒๕๔ ถึงมาตรา ๒๕๗ และพ้นโทษยังไม่เกิน ๕ ปี นับแต่วันพ้นโทษถึงวัน ยื่นคำขอใบอนุญาต เว้นแต่ในกรณีความผิดที่กระทำโดยความจำเป็นหรือเพื่อป้องกันหรือโดยถูกยั่วโทสะ

(๒) บุคคลซึ่งต้องโทษจำคุกสำหรับความผิดอันเป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พุทธศักราช ๒๔๗๗ มาตรา ๑๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๙ หรือ มาตรา ๓๓ หรือพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๗ มาตรา ๒๔ มาตรา ๓๓ หรือ มาตรา ๓๘

(๓) บุคคลซึ่งต้องโทษจำคุกตั้งแต่สองครั้งขึ้นไปในระหว่างห้าปีนับย้อนขึ้นไปจากวันยื่นคำขอ สำหรับความผิดอย่างอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้ใน (๑) และ (๒) เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือ ความผิดลหุโทษ

(๔) บุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ

(๕) บุคคลซึ่งไม่สามารถจะใช้อาวุธปืนได้โดยกายพิการหรือทุพพลภาพ เว้นแต่จะมีไว้เพื่อ เก็บตามมาตรา ๑๑

(๖) บุคคลซึ่งเป็นคนไร้ความสามารถหรือเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือปรากฏว่าเป็น คนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๗) บุคคลซึ่งไม่มีอาชีพและรายได้

(๘) บุคคลซึ่งไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง

(๙) บุคคลซึ่งมีความประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงอันอาจกระทบกระเทือนถึงความสงบ เรียบร้อยของประชาชน

สำหรับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน ห้ามมิให้ออกให้แก่บุคคลซึ่งมีชื่อในทะเบียนบ้านตาม กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และมีถิ่นที่อยู่ประจำในท้องที่ที่บุคคลนั้นขออนุญาต น้อยกว่าหกเดือน

๑๒๖ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๒๖ เรื่อง การออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนที่ซื้อจากหน่วยงานของราชการ เพื่อการนี้ หากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นว่ามีความจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนสมควรควบคุมปริมาณและการใช้อาวุธปืนก็อาจอาศัยอำนาจตามมาตรา ๕๗^๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ในการออกคำสั่งห้ามหรือจำกัดการออกใบอนุญาตและอาจกำหนดให้ใช้บังคับในบางท้องที่หรือทั่วราชอาณาจักรได้

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๕๒

^๗ มาตรา ๕๗ ในคราวมีเหตุฉุกเฉินหรือมีความจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน รัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งห้ามหรือจำกัดการออกใบอนุญาตทุกประเภทหรือบางประเภทในช่วงระยะเวลาที่กำหนดหรือจะออกคำสั่งโดยประกาศหรือแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้รับใบอนุญาตส่งมอบอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดแก่เจ้าพนักงานเพื่อเก็บรักษาไว้ หรือจะสั่งให้จำหน่ายเสียก็ได้ ในกรณีที่สั่งให้จำหน่ายให้นำมาตรา ๖๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และถ้าไม่อาจปฏิบัติตามที่กล่าวแล้ว จะสั่งให้จำหน่ายแก่ทางราชการในราคาอันสมควรก็ได้

คำสั่งนี้จะกำหนดให้ใช้บังคับในบางท้องที่หรือทั่วราชอาณาจักรก็ได้